

Huiswerk voor professor Duyvendak

Veel meer differentiatie in het woningaanbod is een bijna vast onderdeel van herstructureringsprogramma's voor naoorlogse wijken. Ook in het adviesrapport van de VROM-raad 'Stad en wijk: Verschillen maken kwaliteit' bepleit een gedifferentieerde wijkopbouw. Op grond van onderzoek komt prof. J.W. Duyvendak echter tot de slotsom dat de bouw van de duurder woningen de sociale integratie op wijkniveau niet bevordert en eerder het tegendeel bewerkstelligt. **Friso de Zeeuw** en **Hans Vegter** pareren deze stelling.

Tulndorp Oostzaan in Amsterdam Noord.

Foto: ANP

In de reacties op Duyvendaks rapportage voeren twee zaken de boventoon. De eerste is, dat de conclusies wellicht juist zijn, maar dat het onderzoek een beperkte invalshoek heeft; het gaat immers ook om inspelen op woningmarktprocessen. De tweede reactie heeft als kernpunt dat met het bouwen van koopwoningen bewoners van de wijk hun wooncarrière daar kunnen voortzetten.

Dit laatste argument willen we benadrukken. Op locaties in bijvoorbeeld Den Haag Zuidwest, Rotterdam Zuidwijk en Amsterdam-Noord hebben herstructureringsoperaties aantoonbaar tot het 'behoud' van zittende bewoners geleid. Soms ook komen de kopers terug uit groeiesteden waarheen zij eerder waren verhuisd.

In naoorlogse woonwijken zijn scores van rond de 80 procent verkoop aan huidige wijkbewoners niet ongebruikelijk. Ook in buurten waar grote groepen allochtonen wonen, blijkt dat onder het voldoende behoefte bestaat aan passende koopwoningen. Voor de sociale samenhang in de wijk of buurt is dit een gunstige ontwikkeling, omdat kopers gemiddeld een iets grotere betrokkenheid met de eigen woonomgeving aan de dag leggen.

Een totaalvisie op de stad (en de regio) kan leiden tot de keuze om bij de herstructurering verder te gaan dan puur een visie op de wijk in kwestie. Dan kan het zo zijn dat men bewust mensen van buiten de wijk wil aantrekken door nieuwbouwwoningen in een forsere prijsklasse te realiseren. Die motivering kan gelegen zijn in het behoud van een gedifferentieerd woningaanbod in de stad, de ligging ten opzichte van het centrum, opvijzeling van de koopkracht en dergelijke. **Essentieel**

Gemeentebesturen, woningcorporaties en gemotiveerde marktpartijen proberen elk vanuit hun eigen belang en expertise in te spelen op stedelijke vernieuwing en herstructurering. Ook wij belijden uiteraard de erediens aan de integrale benadering: de fysieke aanpak, economie/werk en de sociale invalshoek. Die fysieke aanpak (ruimtelijke ordening, veranderingen in de woningvoorraad en de woonomgeving) is op zekere hoogte nog de makkelijkst, in elk geval het meest tastbaar. Bij-

gingen van 10 jaar terug nog op veel plekken merkbaar zijn. Maar dat is geen verontschuldiging voor de grote versnippering, gebrek aan samenhang en coördinatie, subsidiepotjes-cultuur, afwezigheid van sturen op prestaties die we tegenkomen. Soms lijkt de politiek in de wijk de meest effectieve en aanspreekbare vorm van welzijnswerk. Deze waarnemingen hunkeren naar de visie van professor Duyvendak. Tot slot: ook zonder ingrijpen in de samenstelling van de woningvoorraad verandert de sociale samenhang in de wijk. De wijk, de buurt is niet meer hét ankerpunt maar hooguit een ankerpunt. Soms is er binding met de buurt, soms (alleen) met de stad, soms met plekken en mensen in een veel groter gebied. Bij stedelijk wonen hoort de mogelijkheid weg te duiken in de anonimiteit. Maar bij stedelijk wonen horen evengoed de Beste Buren die op de Nationale Burendag afgelopen zaterdag in de bloemetjes zijn gezet. Tulndorp Oostzaan in Amsterdam-Noord.

Friso de Zeeuw en Hans Vegter, directeur, respectievelijk consultant Nieuwe Markten Bouwfonds Woningbouw BV.

'Fysieke aanpak tot op zekere hoogte nog het gemakkelijkst'

is dat beslissers bij een dergelijke beleidsinzet mens en paard benoemen. Als een ingreep op een stedelijk verhaal is gebaseerd, noem het dan zo. Als sloop in de plannen is opgenomen, heb het daar dan over. Natuurlijk zijn hier politiek-bestuurlijke risico's in het geding. Maar erger is alleen 'het belang van de buurt' centraal te stellen, terwijl het eigenlijk om een visie op de ontwikkeling van de stad als geheel gaat. Dat komt altijd uit en dan is het pas echt feest.

voorbeeld een club marktpartijen verenigd binnen het Overlegplatform Stedelijke Vernieuwing (OPS) tracht ook de invalshoek 'sociaal-economische ontwikkeling en werk' in te vullen. Met vallen en opstaan, zeker. Naar ons idee blijft de sociaal-maatschappelijke invalshoek achter. Wij hebben het dan over het welzijnswerk, opbouwwerk, onderwijs, sociale dienst, werkgelegenheidsprojecten. Het is onmiskenbaar dat de bezuini-